

MEIHA-TIANARA PATENE-PAWERA.

No te tau 1857 ka whanau a Patene-Pawera ki Ingarangi; kua 43 ona tau inaianei. Ko tona papa he mini'a, ko ona tuakana kei nga mahi nunui katoa. He maha nga tau i mahi hoia ai ia ki Inia. I te paahatanga o te whawhai ki Taranawaara ko ia tonu tetahi o nga apihia nunui i Awhe-rika. I rongonui ai a Patene-Pawera—i tino rongonui ai—na tona kaha ki te pupuri i Mawhekingi kei riro i te Poo. Kua panuitia e matou nga korero mo te whakapaenga o tenei taone i tu noa atu nei i te takiwa, he ruarua noa nei nga hoia na ratou i pupu i. I tu ai na te manawanui o Patene-Pawera. E kiia ana iti noa iho te moe a taua tangata i te wa e whakapaea ana a Mawhekingi. Puta mai ra ki waho, kei te whawhai tonu a Pawera kaore ana okioki. He tangata ngahau, he tangata kakama, he tangata tino toa. Apopo pea ia eke ai ki te turanga tino tiketike o te hoia. Ko tetahi o nga tino painga ki te Ingarahi o tenei whawhai ko te whakaakora i nga hoia me nga apihia tai-tamariki ki te riri, mo nga ra o muri nei. Ko te heramana ki te moana retireti ai, ko te hoia ki uta atu-tu ai.

HE WHAWHAI MO TE PONO MO TE TIKA.

Ko etahi enei o nga kupu a Miki Ruhi te tuahine o te Pirimia o Keopa Koroni, te tangata i tautoko nei i te Poo, ahakoa kei raro ia i te mana o Ingarangi. I rere ke nga whakaaro o tona tuahine i ona. I mea taua wahine:—

“Mehemea he whawhai mo te Atua o nga Muno, mehemea he whawhai mo te pono mo te tika, mo te pechi i te tukino i te he, mo te whakaora i tetahi iwi (maori) kaore nei e kaha ki te whakaora i a ratou ano, kua tae nei te reo o o ratou mamaetanga ki te rangi, a heke iho ana te Ariki ki te whakaora,—ko taua whawhai tenei.

I raro i te mana o Taranawaara e ungutu tonu ana te kohuru,—kohuru a te ture, kohuru whakahawe, kohuru a-ringa, i te iwi mangumangu kahore nei e ahei te tu o te ringa ki te karo i te patu, i roto i waho ranei a Taranawaara, ano kahore kua he kai-whakara mo ratou, a katahi ano. Ki te tangata

aroa ki te tika i matakita ki enei tukinotanga, i rite ki tetahi moemoea kino rawa. Ahakoa i enei tau o te maramatanga, i te whenua e ubia nei tetahi pito e te kara a Ingarangi, e tukinotia ana tetahi iwi e tetahi iwi, i runga i nga ture i nga tikanga, he tukino tino kaha rawa, me te mohio iho o te ngakau kei te kohurutia noatia iho tetahi iwi ngoikore a ehara i te mea na te iwi whakapono-kore, engari na tetahi o nga iwi e mea nei he Karaitiara ratou, na te iwi e whakamanamana nei i te ratou kaha ki te whakapono, e tapuhi nei i te Paipera, e inoi tonu nei ki te Atua, otiira e kohuru kino ana i nga maori i te wa o te whawhai i te wa o te rangimarie, kahore rawa nei i penei nga kinonga o nga iwi mohoa o tenei whenua ki nga pakeha i nga wa o te pakanga—katahi ano taru aroha.”

TE UTU O TE WUURU.

He pukapuka mai tenei na te wehenga o te Peeke o Niu Tireni i Ranana, Ingarangi.

Ranana, Hune 27th, 1900.

Kaore ano i hoki ake te ahua o te utu o te wuuru engari kei te totohu haere tonu atu, a kaore rawa e kitea ake he painga i tenei wa. Ko te wuuru marino te mea kua tino totohu rawa, engari ano te korohi purere e ahua pumau tonu ara te utu. He tokomaha nga tangata i aitia i te kaha o ta ratou hokonga wuuru i te raumati ka taha nei, i te mea e hui ana te utu ki Ingarangi. Katahi ano te tau i penei rawa ai te hokinga o te utu o tenei taonga. Kaore nga tangata hoko wuuru i te mohio me pupuri ranei a ratou wuuru kia taria te ahua o te makete, me tuku ranei ki te hoko inaianei kei tino heke rawa a muri ake nei. Kaore e kitea atu te aroaro whenua. Otiira he taonga tipua te wuuru, kaore e mohiotia tonu wa e piki ai e heke ai nga utu.

KO NGU UTU ENEI INAIANEI:—

<i>Marino horoi</i>	<i>1s. 10d. a runga, 1s. 3d. a raro.</i>
<i>kiriri</i>	<i>1s. 1d. 7d.</i>
<i>pihihi</i>	<i>1s. 8d. 5d.</i>
<i>Korohi purere horoi</i>	<i>1s. 7d. a runga 6d. a raro.</i>
<i>kiriri</i>	<i>1s. 0d. 5d.</i>
<i>reme</i>	<i>10d. 6d.</i>
<i>pihihi</i>	<i>9d. 4d.</i>

Kei te nolio tatari tonu matou ki te pikinga o nga utu o te wuuru. Tera ano e panuitia e matou nga rongu e tae mai i roto i nga ra e tu mai nei, e mohio ana hoki ka tata te wa e rere ai te kuti i runga i te hipi.

Kei te maharahara ake ki te marangai o Akuhata mo te taonga nei mo te reme, ka pari te iha.